

περ πλανᾶται διὰ τῆς φαντασίας εἰς ξένους καὶ μακρινὰς χώρας· ὁ σφοδρῶς συννενοούμενος μετὰ τῶν ἄλλων διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν βιβλίων του ἀποκτᾷ τὴν ἐπιστημονικὴν ὑπόληψίν του, ὁ δὲ ἔμπορος ἐκθέτει τὴν περιουσίαν του. Πολλὰκις ἐνὸς καταστήματος ἐμπορικῶς πετόντος εἰς τὴν Κίνα, ἢ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κηρυμνίζονται διὰ μιᾶς πολλὰ ἄλλα εἰς τὸ Λονδίνον, τὸ Ἀμστελδάμ, τὸ Λύβερπουλ, τοὺς Παρίσιους κλπ. Οὐχὶ δὲ μόνον ἄνθρωποι μετὰ ἀνθρώπων ἄλλων συντελοῦσι καὶ συγκινδυνεύουσιν, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖς ὁλόκληρα καὶ λαοὶ πολλοὶ ἀπέχοντες· ὥστε πάντων ἡ εὐημερία καὶ αὐτὴ ἡ ὑπαρξίς διατελεῖ ἀστήρικτος καὶ ἀβέβαιος, ὡς εἰς λαχεῖον. Ἐνεκα τούτου βουλευόμεθα περὶ πάντων συνεχῶς καὶ μελετῶμεν καὶ σχεδιάζομεν, προσποιούμενοι δὲ εἶναι τὴν φιλίαν ὑποσκάπτουσαν δολίως τὸν λάκκον καὶ ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον προσφέρομεν καθ' ὁδὸν τὴν χεῖρα.

Βασανίζομένου τοῦ πνεύματος, καθότι διαμένει παντοτε τεταμένον ὡς τὸξον καὶ εἰς ἀδιάκοπον ἐνέργειαν, πάσχει· πολὺ μᾶλλον τὸ σῶμα ἐντὸς τῶν πόλεων ἐκ τῆς πνιγνῆς θερμότητος, τῆς μεμολυσμένης πνοῆς πολλῶν μυριῶδων ζώων, τοῦ καπνοῦ τῶν καιομένων ξύλων καὶ ἀνθράκων, καὶ λαμπάδων, καὶ λύχνων, τοῦ ἀναδιδόμενου ἀτμοῦ ἐκ τοῦ βρῦθρου τῶν ὁδῶν, τῶν στασίμων ὑδάτων, τῶν μεταλλείων, καὶ τῶν βιομηχανικῶν ἐργαστηρίων. Δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ζήσῃ τρώγων ἄρτον ζυμωμένον μὲ διαφόρους ἀκαθαρσίας; ἄλλα καὶ ὁ ἀήρ ὅταν μολύνῃται ἀπὸ τριαύτας, ξένας ὕλας ἀποβάλλει κατ' ὀλίγον ἄζωτος. Ἡ γῆ τότε ὡς φέρουσα τὰ ἐρείπια θνησιμαίων σωμάτων δὲν διαφέρει νεκροταφείου πλήρους πτωμάτων καὶ δυσωδίας καὶ σήψεως εἰς ἄκρον ἐπιβλαβούς, ὅταν ὁπωσδήποτε ἀνακινήται τὸ ἔδαφος. Εἰς ταυτὴν περιήλθε κατάστασιν ὁλόκληρος ἡ Συρία καὶ ἡ Αἴγυπτος· ὅθεν αὐτόθεν ὑποθάλλεται ἀνεξάλειπτος ὁ λοιμός· ἡ δὲ Ῥώμη κατήντησεν ἐστὶς κακοῦθων πυρετῶν διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς Κούερνήσεως.

Ὁ συγχωρισμὸς τῶσαν ἀνθρώπων διαρθεῖρ ἀπολύτως τὰ ἦθη, ἢ κατὰ χρεῖς; δὲ αὐτὴ τῶν παθῶν γίνεται ἀνάγκη, ὥς ἡ μὲν νεότης προώρει· μαραινέται, ἢ δὲ σωφροσύνη καὶ ἡ ἐγκράτεια ἀντὶ νὰ τιμηθῶσι, ὡς ἀρεταί, κινεῖσι γλευρὴν καὶ γέλωτα, καὶ ἐξ ὀνόματος μόνον γνωρίζονται.

Εἰς τὴν ἀκολασίαν ταύτην προστίθενται καὶ ἄλλα δεινὰ· διότι ὅπου πληθύνουσιν αἱ ἀπολαύσεις καὶ σκορπίζεται, ἀφθόνως ὁ χρυσὸς εἰς τὴν τρυφὴν καὶ τὴν ἀσωτίαν, ἐκεῖ περισσεύει καὶ ἡ πείνα. Ποῦ ἀλλοῦ τῷ ὄντι ἀπαντῶμεν τοὺς Λαζαρόνους καὶ τοὺς ἐπαίτας εἰμὴ πέραξ τῶν πολυτελῶν παλατιῶν; Ποῦ συνέρχονται τὰ δύο ἄκρα πρὸς ἐξευτελισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος; καὶ καταισχύνην τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν;

Ἰδὲ τοὺς γαστριμαργούς αὐτοὺς Συβαρίτας, τοὺς Λουκούλους, καὶ Κράσσους καὶ Ἀπικίους τῆς ἀρχαίας Ῥώμης; Ἰπὸ τὰ κατὰ χρεῖς τῶν ἐστιατορίων φατνώματα τράπεζαι πολυτελεῖς προσφέρουσι τὰ εὐχυμώτατα βρώματα ἐκ τοῦ αἵματος γῆς καὶ θαλάσσης, οἶνον κρέατα διαφόρων ζώων καὶ ἰχθύων, καὶ καρποὺς, καὶ

χόρτα μεταφερόμενα ἀπὸ μακροτάτων τόπων· πλῆθος δὲ ἀνθρώπων νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργάζονται δι' αὐτούς, ὡς κυνηγοί, ὡς ἀλιεῖς, ὡς θαλασσιπόροι, ὡς ἔμποροι κτλ. Ἡ Κίνα, ἡ Ἰσπανία καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἡ ἡπειρος καὶ αἱ Κυλάδες πέμπουσιν ὁμοίως, ὡς τὰς τὰ πρῶτα τῶν ὁ Μαύρος γεωπνέει ἐνδελεχῶς διὰ τὴν εἰσιμαίαν τὸν καφὲν, τὴν σάκχαριν, τὸ σοκολάτον καὶ τὰ διάφορα ἀρώματα. Μίγνεται πολλοὶ τῆς Γαλλίας ἐπενενοῦσι διάφορα μαγγανεύματα καὶ καρυκεῖα παντοδαπὰ διὰ νὰ ἐρεθίσωσι μηχανικῶς τὸ ἐκδεδωγμένον πλοῦσιον τὴν γαστρίαν· ὁ δὲ οἶνος τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας, καὶ τῆς Ἰσπανίας, χρυσοῦς ὡς νίκταρ εἰς λαμπροτάτους κρυστάλλους ταράττει τὸν οἶνον καὶ αὐτοῦ ὅλον τὸ σύστημα.

Τοιαῖτα διαίτα (1) ἐρεθίζει πολλάκις; τὰ ὄργανα μελαινεῖ τὸ αἷμα, διαφθείρει τὰ ὕγρα, ἐξάπτει τὸν ἄνθρωπον· ὅθεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς νίσου ὁ πολίτης ἐκφυγεῖται ἀνίκητην φλεβοτομίαν καὶ νηστείας καὶ ψυχρῶν ποτημάτων καὶ καθαρτικῶν καὶ λουτρῶν παντὸς χωρικοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ δύναμις καταπίπτει ταχέως. Ἀποθηήσκουσι συχνότεροι εἰς τὰς πόλεις πλῆθος εἰς τὰς κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς· διότι ἐκεῖ ἡ λαμπριότης ζωῆς καίει, οὕτω· εἰπεῖν, ἀπὸ τῶν δύο ἀντιθέτων συμβαίνει προσέτι αἱ ἀποπληξίαι καὶ τὰ ἀναισθητικά, ἐκεῖ οἱ σπασμοὶ καὶ διάφορα νευρικά ἄλλα πάθη.

Ἐπειδὴ ἐκφυγεμένου τοῦ πνεύματος ὑπὸ τοσούτων ἀντικειμένων ἡ ἐρμητικὴ ἡλικία ἀναφαίνεται· πρὸς τοὺς ὁμοῖους ἐκτελοῦνται παρὰ καιρὸν, τὰ ἐξ αὐτῆς γεννώμενα τέκνα ἀποβαίνουνσι καχεκτικά, νοσῶσι καὶ βραχύβια, οὕτε τὴν προωρισμένην τῆς φύσεως λαμπρότητα αὐξήσιν, γίνονται μᾶλλον εὐφρεῖς καὶ σκασιτικοὶ νῆες, ἢ ἄδρες γεννιοῖσι καὶ μαγὰς ἀφροῖσι.

Οὕτω· ὁ πρωτότυπος χαρακτὴρ τοῦ ἔθνους ἐκφυγεῖν ἐντελῶς νὰ ἀφανισθῇ, ἂν τὸ κακὸν ἐξετελεσθῇ μέχρι τῶν χωρίων, ἢ ἂν ἅπαντα ἡ οἰκογένεια εἰς ταῦτα περιπετεῖς ἐξωλισθαινεν.

Ὅθεν καὶ οἱ διαπρέποντες εἰς τὴν πολιτείαν, ἢ τὰς ἐπιστήμας ἄνθρωποι τῶν μεγάλων πόλεων κτλ. τείνουν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτοὶ ἐπανοῦνται, αὐτοὶ φημίζονται, αὐτοὶ καὶ βαλάντιον ἀδικησάντων· τὴν ἐκφυγεμένην ἀχρεῖαν φύσιν, ἐκφυγεμένην εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν πόλεων ὡς εὐχέλους καὶ ἰσχυροῦ δένδρου κλώνες εἰς στέλεχος πᾶσι κεραιὸν καὶ ἄκαρπον· διότι εἰς τὰς πόλεις συνέρχονται οἱ ἀριστοὶ καὶ χαριέντες, ἐκεῖ ἐναμιλλῶνται οἱ φημίζοντες καὶ εὐφρεῖς, ἐκεῖ γνωρίζονται καὶ βαλάντιον ταῖς πλεονεκτημάτων.

(1) Κατὰ τὰς σημεινὰς ἀριθμητικὰς ἐκτελεσθῆναι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν καὶ ἀλλοῦ οἱ πολῖται καὶ πόλεις καταναλίσκουσι τὸ τρίτον τοῦ πλοῦτος τοῦ κράτους εἰς τὰς πόλεις. Τὰ βροσκήματα δὲν ἔχουσιν ἀρκεῖ, ἀν' ἐφορευότο καθὼς εἰς τὸ Λονδίον εἰς τοὺς Παρίσιους, εἰς τὴν Πετροῦπολιν κτλ.